

BỘ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 5475 /BTNMT-TCMT
V/v trả lời chất vấn của ĐBQH Hà Sỹ
Đồng tại Hội trường Kỳ họp thứ 2,
Quốc hội khoá XIV

Hà Nội, ngày 21 tháng 11 năm 2016

Kính gửi: Đại biểu Hà Sỹ Đồng,
Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Quảng Trị.

Bộ Tài nguyên và Môi trường trân trọng cảm ơn Đại biểu đã dành sự quan tâm, ủng hộ và chất vấn Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường về các lĩnh vực công tác của ngành tại phiên chất vấn và trả lời chất vấn ở Hội trường ngày 15/11/2016, Kỳ họp thứ 2 Quốc hội khoá XIV. Do thời gian không cho phép nên tại Hội trường, Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường chưa có điều kiện báo cáo, giải trình, làm rõ các vấn đề Đại biểu chất vấn với hai nội dung:

“1. Xin đề nghị Bộ trưởng cho biết thời gian tới sẽ công bố môi trường biển an toàn 100% cũng như chất lượng thủy, hải sản để phục vụ cho người tiêu dùng trong thời gian đây như thế nào?”

2. Trong quá trình thanh tra có 53 lỗi của Formosa gây ra, đến nay vẫn đề khắc phục 53 lỗi đó đã hết chưa, triệt để chưa và trách nhiệm của một số cá nhân có liên quan sẽ xử lý thế nào?”

Bộ Tài nguyên và Môi trường xin được trả lời các vấn đề Đại biểu chất vấn như sau:

1. Ngay sau khi xảy ra sự cố môi trường biển miền Trung, Bộ Tài nguyên và Môi trường đã phối hợp với các Bộ, ngành, đơn vị có liên quan thực hiện các chương trình quan trắc, giám sát chất lượng môi trường biển. Căn cứ theo kết quả quan trắc, Bộ đã tổ chức 02 lần công bố thông tin về hiện trạng môi trường biển vào ngày 22/8/2016 và ngày 20/9/2016. Theo đó, chất lượng nước và trầm tích biển tại vùng biển các tỉnh miền Trung đều đạt quy chuẩn QCVN 10-MT:2015/BTNMT và QCVN 43:2013/BTNMT, nằm trong ngưỡng an toàn đối với hoạt động nuôi trồng thủy sản, bảo tồn thủy sinh và hoạt động bãi tắm, thể thao dưới nước. Hiện nay, Bộ Tài nguyên và Môi trường cùng với các địa phương vẫn đang tiếp tục quan trắc định kỳ môi trường biển của 04 tỉnh Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị và Thừa Thiên Huế nhằm giám sát liên tục chất lượng môi trường. Kết quả phân tích từ trầm tích đáy, nước đáy, nước giữa và nước mặt trên toàn bộ vùng biển cho thấy vùng biển miền Trung đã an toàn, tất cả các hoạt động du lịch, thể thao, nuôi trồng thủy sản hoàn toàn có thể tiến hành bình thường.

Bộ Y tế cũng đã tiến hành nhiều phân tích toàn diện và phối hợp với nhiều phòng phân tích của thế giới để phân tích. Ngày 20/9/2016, Bộ Y tế cũng đã tiến hành công bố về chất lượng hải sản. Theo đó: (1) Tất cả hải sản như: cá

ngừ, cá thu, cá nục các loại, cá chỉ vàng, cá bạc má, cá hổ, cá bò, cá cam, cá trích, cá đối, cá cơm và các loại hải sản khác sống ở tầng nổi, hải sản tại đầm nuôi của 4 tỉnh miền Trung đều đảm bảo an toàn để sử dụng làm thực phẩm. (2) Các hải sản như: ghẹ, tôm, tôm tít, ốc, mực, cá đuối, cá đục, bạch tuộc, cua đá và các hải sản khác sống ở tầng đáy trong vòng 13,5 hải lý chưa đảm bảo an toàn để sử dụng làm thực phẩm.

Để đảm bảo an toàn sức khỏe người tiêu dùng, Bộ Y tế đã đề nghị: (1) Không sử dụng các loại hải sản: ghẹ, tôm, tôm tít, ốc, mực, cá đuối, cá đục, bạch tuộc, cua đá và các hải sản khác sống ở tầng đáy trong vòng 20 hải lý (các loại hải sản tầng đáy theo danh mục của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn); (2) Ủy ban nhân dân 04 tỉnh: Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị và Thừa Thiên Huế tiếp tục thực hiện theo Công văn số 122/BYT-ATTP ngày 26/8/2016 của Bộ Y tế: Chỉ đạo Sở Nông nghiệp, Sở Công thương (đơn vị được giao quản lý kho hàng đông lạnh) phân loại hải sản theo từng lô, Sở Y tế chỉ đạo lấy mẫu theo từng lô và trả kết quả cho đơn vị quản lý được Ủy ban nhân dân giao nhiệm vụ. Chỉ cho phép lưu hành lô sản phẩm khi đã được xét nghiệm an toàn. Đối với các lô không an toàn phải buộc tiêu hủy và đền bù theo quy định. Hiện nay, Bộ Y tế cũng vẫn đang tiến hành theo dõi, lấy mẫu hải sản để phân tích và sẽ công bố tất cả các loại hải sản bảo đảm an toàn khi có đủ căn cứ.

Cũng trong ngày 20/9/2016, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã công bố về hướng dẫn nuôi trồng thủy sản; khai thác thủy sản, giám sát an toàn thực phẩm và sản xuất muối tại 4 tỉnh miền Trung, cụ thể: (1) Đối với lĩnh vực nuôi trồng thủy sản: các địa phương tổ chức tuyên truyền, hướng dẫn cho người dân hoạt động nuôi trồng thủy sản mặn, lợi bình thường đối với tất cả các phương thức nuôi: nuôi lồng bè, bãi triều và trong ao, đầm. Thực hiện công tác quan trắc môi trường tại các vùng nuôi trồng thủy sản tập trung, trong đó lưu ý quan trắc bổ sung các thông số: xyanua, phenol; đồng thời, kịp thời thông báo và khuyến cáo cho người nuôi. Thực hiện các biện pháp kỹ thuật đối với nuôi lồng, đăng, quảng và bãi triều; nuôi trong ao, đầm. Đối với những khu vực có một số thông số môi trường cao hơn các khu vực khác (khu vực cách bờ 1,5 km thuộc Sơn Dương - tỉnh Hà Tĩnh, cửa Nhật Lệ - tỉnh Quảng Bình, Hòn Sơn Chà - tỉnh Thừa Thiên Huế, theo thông tin của Bộ Tài nguyên và Môi trường) cần tiếp tục thực hiện theo hướng dẫn của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tại Công văn số 4371/BNNT-TCTS ngày 30/5/2016; (2) Đối với lĩnh vực khai thác hải sản: tổ chức tuyên truyền, hướng dẫn cho người dân hoạt động khai thác hải sản bình thường trên các vùng biển, kết hợp với lấy mẫu giám sát về an toàn thực phẩm đối với sản phẩm hải sản khai thác. Bên cạnh đó, để phục hồi nguồn lợi thủy sản và các hệ sinh thái thủy sinh là nơi cư trú của các loài thủy sản, khuyến cáo ngư dân chưa khai thác tại ba khu vực biển (Hòn Sơn Dương, tỉnh Hà Tĩnh, cách bờ 1,5km với diện tích 300 km²; Cửa Nhật Lệ, tỉnh Quảng Bình, cách bờ 1,5km với diện tích 330 km²; Hòn Sơn Chà, tỉnh Thừa Thiên Huế, cách bờ 1,5km với diện tích 160 km²). Đồng thời, không sử dụng các nghề khai thác tầng đáy như nghề: lưới kéo, rê đáy, lặn, câu đáy, lồng bẫy, khai thác nhuyễn thể hai mảnh vỏ tự

nhiên trong vùng biển 20 hải lý trở vào bờ thuộc các tỉnh từ Hà Tĩnh đến Thừa Thiên Huế.

Nhìn chung, sự cố môi trường biển tại 04 tỉnh miền Trung đã cơ bản được đánh giá, kiểm soát về các tác động đối với môi trường, xã hội và kinh tế. Các kết quả đánh giá của các Bộ, ngành, địa phương với các bằng chứng khoa học liên tục được cập nhật trên các phương tiện thông tin đại chúng. Đây chính là hành động thiết thực để tạo lòng tin của người dân đối với chất lượng môi trường, hải sản và du lịch trong thời gian tới.

2. Ngày 10/11/2016, Bộ Tài nguyên và Môi trường đã có thông cáo báo chí về kết quả khắc phục các tồn tại, vi phạm về bảo vệ môi trường của Công ty TNHH Gang thép Hưng Nghiệp Formosa Hà Tĩnh (sau đây viết tắt là FHS). Theo đó, ngày 28/10/2016, Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường đã chủ trì cuộc họp Hội đồng với sự tham dự của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Hà Tĩnh, Phó Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, đại diện các Bộ, ngành liên quan để nghe và cho ý kiến về tiến độ khắc phục các tồn tại, vi phạm về bảo vệ môi trường của FHS. Kết quả họp Hội đồng cho thấy FHS đã khẩn trương khắc phục các hậu quả vi phạm, hoàn thành việc chuyển 500 triệu USD bồi thường thiệt hại cho Chính phủ Việt Nam theo cam kết; đã và đang thực hiện nghiêm túc các giải pháp trước mắt và lâu dài theo yêu cầu của Bộ Tài nguyên và Môi trường và quyết định xử phạt vi phạm hành chính, cụ thể như sau:

a) Về nước thải:

- FHS đã hoàn thành 09 hệ thống xử lý nước thải cục bộ cho các hạng mục của Tổ hợp gang thép; nước thải sau xử lý đạt tiêu chuẩn được tái sử dụng tuần hoàn;

- FHS có 03 Trạm xử lý nước thải trước khi xả ra môi trường, gồm: Trạm xử lý nước thải sinh hoạt (công suất thiết kế là 2.400 m³/ngày, hiện nay là 1.000 m³/ngày); Trạm xử lý nước thải sinh hóa từ luyện cốc và cặn Sơn Dương (công suất thiết kế là 4.800 m³/ngày, hiện nay là 1.200 m³/ngày và Trạm xử lý nước thải công nghiệp (công suất thiết kế là 36.000 m³/ngày, hiện nay là 13.000 m³/ngày). Trước khi xảy ra sự cố môi trường (tháng 4/2016), nước thải sinh hoạt và sinh hóa chỉ được xử lý sơ bộ tại Trạm sinh hoạt và Trạm sinh hóa, sau đó được nhập chung về Trạm xử lý nước thải công nghiệp để xử lý đạt QCVN 52:2013/BTNMT (12 thông số) trước khi thải ra biển. Sau khi có kết quả của Đoàn kiểm tra liên ngành, Bộ đã yêu cầu FHS phải xử lý nước thải đạt quy chuẩn tại nguồn phát sinh. Thực hiện yêu cầu nêu trên, FHS đã tích cực phối hợp với các chuyên gia, nhà khoa học trong nước và quốc tế để rà soát quy trình vận hành, công nghệ xử lý của các Trạm xử lý nước thải, qua đó đã phát hiện lỗi trong quy trình vận hành và tỷ lệ hóa chất sử dụng. FHS đã tiến hành hiệu chỉnh, hoàn thiện quy trình vận hành, liều lượng hóa chất sử dụng và bổ sung thêm hóa chất khử màu, khử Xyanua; đã đưa vào vận hành hệ thống tuyển nổi và bể tách dầu của Trạm xử lý nước thải sinh hóa; vận hành hệ thống khử lưu huỳnh và các bể lọc nước thải sau xử lý của Trạm xử lý nước thải công nghiệp. Đồng thời từ

ngày 26/9/2016, FHS đã hoàn thành việc lắp đặt bổ sung 06 thông số của hệ thống quan trắc nước thải tự động, liên tục trước khi thải ra biển (hiện nay kiểm soát 12 thông số). Hàng ngày các số liệu được chia sẻ và kết nối trực tiếp về Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Hà Tĩnh và Tổng cục Môi trường.

Từ kết quả giám sát nước thải liên tục với tần suất 03 lần/ngày tại 02 Trạm kiểm định môi trường di động của Tổng cục Môi trường đặt tại FHS do Viện Công nghệ môi trường thực hiện; kết quả quan trắc tự động, liên tục nước thải của FHS và kết quả kiểm tra đối chiếu của Tổng cục Môi trường cho thấy: từ ngày 27/7/2016 đến nay nước thải trước khi thải ra biển đều đạt quy chuẩn cho phép. Riêng nước thải sinh hóa sau xử lý từ ngày 14/8/2016 đạt QCVN 52:2013/BTNMT và 05 thông số của QCVN 40:2011/BTNMT, cột B trước khi đầu nối vào Trạm xử lý nước thải công nghiệp.

b) Về khí thải: Dự án giai đoạn 1-1 của FHS gồm 02 Lò cao và các hạng mục phụ trợ.

- Đối với công trình phục vụ Lò cao số 1: FHS đã hoàn thành các hạng mục công trình và thiết bị xử lý khí thải cho các hạng mục công trình đảm bảo đạt QCVN 51:2013/BTNMT, QCVN 19:2009/BTNMT và QCVN 22:2009/BTNMT, cột B để vận hành Lò cao số 01; thiết bị quan trắc khí thải tự động, liên tục đã lắp đặt 08 thiết bị; còn lại 07 thiết bị đang lắp đặt. Hiện nay, 08 thiết bị đã lắp đặt đã được truyền dữ liệu về Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Hà Tĩnh.

- Đối với công trình bổ sung phục vụ Lò cao số 2: Hiện nay, các công trình bổ sung phục vụ Lò cao số 2 đang trong giai đoạn hoàn thành lắp đặt thiết bị, đạt khoảng 96,9%; đã lắp đặt 01 thiết bị xử lý khí thải; sẽ lắp đặt bổ sung 03 thiết bị xử lý khí thải cho các hạng mục khác. Công ty đã lắp đặt 02 thiết bị quan trắc khí thải tự động, liên tục và đang lắp đặt 03 thiết bị quan trắc tự động còn lại.

Kết quả đo đạc và phân tích mẫu khí thải tại các ống khói của Nhà máy nhiệt điện, Xưởng luyện cốc, Xưởng cán nóng, Xưởng cán dây do Đoàn kiểm tra liên ngành và Đoàn kiểm tra xác nhận hoàn thành công trình bảo vệ môi trường trung cầu giám định đều đạt quy chuẩn cho phép.

c) Về quản lý chất thải rắn và chất thải nguy hại (CTNH): Hiện nay, FHS đã ngừng chuyển giao chất thải rắn thông thường (tro bay, xỉ đáy lò, thạch cao,...) và một số loại CTNH (hóa chất thải, bùn thải,...) cho các đơn vị không có chức năng xử lý. FHS đã rà soát, đánh giá năng lực của một số đơn vị có chức năng để ký hợp đồng xử lý theo quy định. Ngoài ra, đối với các loại chất thải phát sinh, FHS đã phối hợp với Viện Công nghệ môi trường tiến hành lấy, phân tích mẫu để phân định và quản lý theo đúng quy định.

d) Về các lỗi sai phạm đang khắc phục: Đến nay, FHS còn 02 nhóm lỗi về thủ tục hành chính vài lỗi về chuyển đổi công nghệ đang trong quá trình khắc phục, gồm:

- Đã lập hồ sơ trình UBND tỉnh Hà Tĩnh nhưng chưa được phê duyệt kế hoạch phòng ngừa, ứng phó sự cố tràn dầu;

- Đã lập báo cáo kết quả thực hiện các công trình bảo vệ môi trường gửi Bộ Tài nguyên và Môi trường để xem xét, xác nhận hoàn thành. Hiện FHS đang khắc phục một số tồn tại, hạn chế về bảo vệ môi trường và hoàn thiện hồ sơ báo cáo kết quả thực hiện công trình bảo vệ môi trường đối với các hạng mục công trình đã hoàn thành;

- Đã phối hợp với các hãng sản xuất trên thế giới lựa chọn công nghệ tiên tiến để thực hiện chuyển đổi phương pháp làm nguội than cốc từ ướt sang khô (hệ thống CDQ). Việc chuyển đổi này sẽ được khởi công từ ngày 31/01/2017 và cam kết hoàn thành hệ thống CDQ số 1 trước ngày 31/3/2019 và hệ thống CDQ thứ 2 trước ngày 30/6/2019. Trong thời gian chưa hoàn thành các hệ thống CDQ nêu trên, FHS sẽ xây dựng Trạm xử lý tuần hoàn nước dập cốc để xử lý đạt quy chuẩn quy định trước khi tái sử dụng.

Để đảm bảo các yêu cầu về bảo vệ môi trường trong giai đoạn tiếp theo của dự án, Bộ Tài nguyên và Môi trường đã yêu cầu FHS xây dựng và thực hiện kế hoạch khắc phục các tồn tại, vi phạm về bảo vệ môi trường, đảm bảo hoàn thành trước ngày 31/3/2017, bao gồm: (i) Cải tạo các công trình xử lý nước thải hiện hữu; xây lắp bổ sung Trạm xử lý nước thải tuần hoàn dập cốc; xây dựng hệ thống hồ sơ cố kết hợp hồ sinh học nuôi cá với diện tích 10 ha; lắp đặt hệ thống quan trắc nước thải tự động, liên tục với 13 thông số, có camera theo dõi và truyền số liệu trực tiếp cho Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Hà Tĩnh để theo dõi, giám sát và công khai với người dân; (ii) Lắp đặt các công trình, thiết bị xử lý khí thải các ống khói và quan trắc tự động, liên tục khí thải với 08 thông số, có camera theo dõi và truyền dữ liệu trực tiếp về Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Hà Tĩnh; (iii) Kiểm soát chất thải rắn, chất thải nguy hại phát sinh và quản lý theo quy định; về lâu dài phải xây dựng nhà máy xử lý chất thải rắn riêng phục vụ dự án; (iv) Phối hợp với các hãng sản xuất trên thế giới lựa chọn công nghệ tiên tiến để thực hiện chuyển đổi phương pháp làm nguội than cốc từ ướt sang khô, đảm bảo hoàn thành trước ngày 30/6/2019.

3. Về việc xử lý trách nhiệm các cá nhân có liên quan:

Tổ chức gây sự cố đã được chỉ ra, thừa nhận trách nhiệm, xin lỗi Nhân dân và Chính phủ Việt Nam, cam kết đền bù thiệt hại, khắc phục các sai sót trong thiết kế, thi công nhà máy tại Hà Tĩnh. Thủ tướng Chính phủ đã yêu cầu các tổ chức, cá nhân có liên quan trong hệ thống quản lý nhà nước các cấp kiểm điểm, xem xét trách nhiệm, sai phạm, mức độ kỷ luật nếu có, tinh thần là không né tránh, không bao che.

Bộ Tài nguyên và Môi trường đã thực hiện nghiêm túc chỉ đạo của Thủ tướng. Bộ đã kiểm điểm, xác định trách nhiệm, đề nghị mức kỷ luật cho tổ chức, cá nhân thuộc Bộ có liên đới trách nhiệm. Hiện nay, Ủy ban Kiểm tra Trung ương cũng đang tiến hành việc kiểm tra các dấu hiệu vi phạm tại Bộ Tài nguyên và Môi trường. Kết quả cuối cùng sẽ được công bố công khai khi cấp trên quyết định xong.

Trên đây là ý kiến trả lời của Bộ Tài nguyên và Môi trường về các vấn đề Đại biểu chất vấn. Bộ Tài nguyên và Môi trường trân trọng cảm ơn và rất mong tiếp tục nhận được sự quan tâm, ủng hộ của Đại biểu đối với các công tác của ngành tài nguyên và môi trường trong thời gian tới./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- PTTgCP Trịnh Đình Dũng (để báo cáo);
- Trưởng đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Quảng Trị;
- Tổng Thư ký Quốc hội;
- Bộ trưởng, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ;
- Vụ Phục vụ hoạt động giám sát, VPQH;
- Lưu VT, VP(TH), TCMT

am

2

BỘ TRƯỞNG

[Signature]
Trần Hồng Hà